

บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาใช้รูปแบบวิจัยเชิงสำรวจร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแบบแผนการบริโภคอาหารของคนมุสลิมในปัจจุบันและทราบถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนมุสลิมกับปัญหาสุขภาพรวมทั้งการถ่ายทอดข้อมูลด้านโภชนาการที่เหมาะสมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เลือก ศึกษาประชากรมุสลิมในชุมชนมุสลิม ตำบลท่าอิฐ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ซึ่งเป็นชุมชนมุสลิมขนาดใหญ่มีประชากร ประมาณ 5,600 คน และตั้งถิ่นฐาน ณ.ชุมชนแห่งนี้มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เก่าแก่มิโรงเรียนสอนศาสนาและอยู่ในแหล่งชุมชนที่มีการเดินทางสะดวก

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแบบแผนการบริโภคอาหารของคนมุสลิม ใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงได้แก่

- ผู้นำชุมชนด้านศาสนา จำนวน 2 คน
- ผู้อาวุโสประจำหมู่บ้าน จำนวน 2 คน
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำตำบล จำนวน 2 คน
- คนที่มีหน้าที่เป็นแม่ครัวหรือพ่อครัวในงานพิธีต่างๆ จำนวน 2 คน
- แม่บ้านหรือพ่อบ้านที่ทำหน้าที่ทำอาหารให้กับคนในครอบครัว จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนมุสลิมกับปัญหาสุขภาพ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- อายุ 35- 45 ปี จำนวน 50 คน
- อายุ 46- 55 ปี จำนวน 50 คน
- อายุ 56- 65 ปี จำนวน 50 คน
- อายุ 66- 70 ปี จำนวน 50 คน

ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดข้อมูลด้านโภชนาการที่เหมาะสมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยเชิญ ผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้านและกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาสุขภาพที่พบจากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2 จำนวน 40 คน

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแบบแผนการบริโภคอาหารของคนมุสลิม

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือบทความของศาสนาอิสลาม หลักคำสอนของศาสนาเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ข้อห้าม ข้อปฏิบัติ
2. เตรียมการศึกษาโดยการทำหนังสือแจ้งผู้นำชุมชน เข้าพบเพื่อขออนุญาตทำการศึกษา ข้อมูล
3. สัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่ม โดยใช้แนวคำถามเกี่ยวกับ หลักคำสอนของศาสนาเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ข้อห้าม ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร อาหารที่ใช้ในการประกอบพิธีต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนมุสลิมกับปัญหาสุขภาพ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีแนวคำถามดังนี้

- ลักษณะประชากร
- ประวัติความเจ็บป่วย
- วัดความดันโลหิต ส่วนสูง น้ำหนัก ค่านวณดัชนีมวลกาย
- ความรู้เรื่องการบริโภคอาหาร
- พฤติกรรมการบริโภคอาหารในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดข้อมูลด้านโภชนาการที่เหมาะสมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ โดยใช้การอบรมภาคทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อถ่ายทอดความรู้ในเรื่อง

- การบริโภคอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ
- การใช้สมุนไพรในการประกอบอาหาร
- หลักการออกกำลังกาย
- การนวดไทยเพื่อสุขภาพเพื่อลดการใช้ยา
- การทำผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการบริโภคอาหารและปฏิบัติตัว เพื่อการป้องกันโรค โดยผู้เก็บข้อมูลเป็นผู้ถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแสดงลักษณะประชากรได้แก่

เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ประวัติความเจ็บป่วย ยาที่รับประทานเป็นประจำ

วัดระดับความดันโลหิต ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง คำนวณดัชนีมวลกาย

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องการบริโภคอาหาร ประกอบด้วยคำถามจำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม

10 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบเป็นจริง คะแนน = 1 ตอบไม่เป็นจริง คะแนน = 0

การแบ่งระดับคะแนน

ช่วงคะแนนร้อยละ	ช่วงคะแนน	ความหมาย
น้อยกว่า 60	1-6	ระดับต่ำ
60-79	7	ระดับกลาง
ตั้งแต่ 80 ขึ้นไป	8-10	ระดับสูง

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการบริโภคอาหารในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย

ข้อ 1-14 ความเหมาะสมในการบริโภคอาหารคาว ให้เลือกตอบเพียง 1 ข้อ

ข้อ 15- 24 ความเหมาะสมในการบริโภคอาหารหวาน ให้เลือกตอบเพียง 1 ข้อ

ทุกวัน = 1 คะแนน บ่อย = 2 คะแนน

นานๆครั้ง = 3 คะแนน ไม่รับประทานเลย = 4 คะแนน

การแปลผล คะแนนสูงแสดงว่ามีพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสม

คะแนนสูงแสดงว่ามีพฤติกรรมบริโภคไม่เหมาะสม สนับสนุนการเจ็บป่วย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปหาความตรง (Validity) โดยตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไข

- ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับคนมุสลิมในชุมชนใกล้เคียง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีครอนบาค โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .78

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ สังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม นำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาแล้วนำมา จัดลำดับข้อมูล จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์เนื้อหา

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ

นำแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ตรวจสอบให้คะแนนและลงรหัส

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดย

- หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ระดับความดันโลหิต ดัชนีมวลกาย ระดับคะแนนพฤติกรรมการบริโภคอาหาร
- การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการปฏิบัติตัวกับปัญหาสุขภาพ โดยใช้ Chi-square